

Ўзбекистон

ЎЗБЕКISTON
ADABIYOTI VA SANATI

1999 йил

АДАБИЁТИ ва САЊЪАТИ

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

● 19 март, №12 (3499) ●

ДЎСТ БИЛАН ОБОД УЙНИНГ!

Юртимиз Наврўз шукруига чўлганган айни кунларда қадрдон дўстларимизнинг мамлакатимиз сари кўчк очиб келишида буюк ҳақмат бор. Қадимий илдилари муштарак бўлган Ўзбекистон ва Туркия халқлари дўстлиги умумтўркий маданиятнинг сарнамаларидан кўч-қудрат олади. Утаётган ҳафта бошида мамлакатимизда меҳмон бўлган Туркия Жумҳурияти Президенти Сулаймон Демирелнинг расмий ташриф кўнлари бу азалий ва абадий дўстликнинг файзу-файзалигига яна бир бор амин бўлди. Дўрмон қароргоҳида бўлиб ўтган матбуот анжуманида юксак мартабали меҳмон Ўзбекистон учун энг яқин дўст Туркия давлати ва турк халқидир, деди.

Бунинг амалий исботини биз мамлакатимиз мустақилликка эришганидан бундан Туркия ва Ўзбекистон ўртасида амал қилиб келинётган меҳнатий-маърифий ва иқтисодий-иқтисодий муносабатларнинг янада раванж топаётганини, унлаб қўшма корхоналар узаро манfaatли алоқаларни йил сайин кенгайтириб бораётганини ҳам кўриб туришимиз. Бўлиб ўтган учрашувлар чоғида эса минтақавий хавфсизликни таъминлаш масалаларида ҳамкорлик, террорчилик, ушшан жиноятчилик, қурол-ароғ ва наркотик моддалар контрабандасига қарши кураш, шунингдек илм-фан, маданият, таълим соҳаларидаги ҳамкорликни кўчайтириш, иқтисодий соҳадати муносабатларни ривожлантириш, ишга солинмаган имкониятлар салоҳиятини тўқис фойдаланиш масалалари кўриб чиқилди.

Ташрифнинг иккинчи кунини Туркия раҳбари

Президент Ислам Каримов ҳамроҳлигида Самарқанд ва Бухоро шаҳрларидаги табаруқ қадим-жолари эйрат қилди. Самарқандда Ўзбекистоннинг яна бир автомобил заводи — «СамКочавто» қўшма корхонасининг тақдирот маросимида иштирок этди. Турки рўсулданги кўраш ва йкчам автобуслар, юк машиналари ишлаб чиқарадиган бу корхонанинг ишга туширилиши, Самарқанддаги «Сино» хиссдорлик жамияти ва Туркиянинг «Коч холдинг» компанияси ўртасида яна бир қўшма корхона яратиб юзасидан битим имзолангани ҳам икки мамлакатнинг маданият ва иқтисодий ҳамкорлиги бетимсол самара бераётганидан далолатдир.

Оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувда Президентлар тарафидан йўлданги бундай ҳамкорликнинг истиқболларига муносиб баҳо берилди. Туркия Президенти мустақил Ўзбекистоннинг душмани Туркиянинг ҳам душманидир, биз дўстлигимиз, оқошталгимиз, тараққийтимизга халал берадиган ҳар қандай душманга қарши биргаликда курашамиз, деди. Энг яқин дўстнинг сўзи биз учун бениҳоя қадридлир.

Президентимиз Ислам Каримов Бухородаги эйратлар чоғида: «Биз дунёвий давлат қурмоқдамиз, лекин доимо ота-боболаримиз динига эътиқод қиламиз, уни эъзозлаймиз», дедилар. Ҳа, ақдолларимиз рўида садоқат, Аллоҳ инъом этган муқаддас динимизга эътиқод, азалий дўст-биродарларимизга меҳр-муҳаббат халқимиз кўнгли равшанлиги ва улуглигининг ажойиб бир тимсолидир.

ОЗОД РУҲ БАЙРАМИ

Қадим-қадим замонлардан бундан Наврўз табият ва жамият янгилигининг, руҳият эркинлигининг, озодликнинг тантанаси сифатида байрам қилинган. Халқ қўшиқларида қишнинг соғуқ ва аянчи кўнлари ёвузлик, улим, азоб ва машаққат рамзи сифатида қўралangan. Баҳор эса эзгулик, омон-сонлик, шодлик ва тинчлик рамзи бўлган. Шу боис қиш ҳақида қайғули, баҳор ҳақида қувончи қўшиқлар тўқилган. Ўз навбатида қишга баҳор, ёвузликка эзгулик қарама-қарши қўйилган.

Қиш ёз билан уришиди,
Қишнинг кўзи боқошиди.
Екваларон бўлишиди,
Енгилга чоғланишиди.

Бобоқалонимиз Махмуд Қошғарийнинг «Девону луготит турк» китобида келтирилган ушбу энг қадимги турк бейжи битилимаган. Ҳаётлари жангу жадалларда, хавфу хатарлар билан кечган боболаримиз тўқган бу қўшиқни. Улар ана шундай қўшиқлар билан фарзандларини душманлар ҳужумидан доимо оғош бўлишга даъват этишган. Ватан ва эл урқу хисосини йўлида матонатли ва ботир бўлишга ургатишган.

Кечаётган Амежазунинг ачиқ ва изгиринли ҳақлариди, тобора яқинлашаётган Наврўз кўнларида мен ота-боболаримизнинг уша қадимий удуларини, ҳикмати қўшиқларини бейжи эсламадим. Уларнинг мазмунда бугунги кўнларимиз моҳиятига уйлашлик севдим.

Уша рамзий тил билан айтганда, айни замонда бизда ҳам Қиш, яъни ёвузлик узини қўрсатган дамлар кечди. Ёвузлик Ватандошларимиз юрагига узининг муҳриш панжаларини ботирмоқчи бўлди. Қишнинг ана шундай қабих кўнлари кечган бўлса-да, у Баҳорнинг илқ ва меҳри кўнларидан тобора енгилб бораётди. Наврўз кўши Қишдан қолган мушларни эртмоқда.

Бирок ота-боболаримиз доно мақолларида: «Бундан йўқ дема — бурк остида, ёв йўқ дема — жар остида», — дея таъкидлаганларидек, ташиқ ва ички душманлардан ҳаммаша — тинчлик пайтида ҳам, жангу жадал пайтида ҳам, ёв меҳр этилганда ҳам ҳўшёр, сергак, эҳтиёт бўлиб туришимиз зарур.

Савмал ширинимиз Абдулла Орипов таъкидлагандек, тинч ўтган кўнларимизнинг узини бир байрамдир. Тинчлик учун эса биз масъулдир-миш.

Токи тирик экан, дунёда одам,
Унга ҳамроҳ зорроқ гоҳ шодлик, гоҳ гам,
Эртан не бўлиши билмасан аммо,
Тинч ўтган ҳар кўннинг, албатта, байрам.

Энг аввал, тинч бўлсин кўксингда виждон,
Тинч бўлсин эл урқу, Ватан жонажон.
Ўборга чўлганмай шу еру осмон,
Тинч ўтган ҳар кўннинг, албатта, байрам.

Бу йилги Наврўз биз учун янада қадридлир. Биз мустақиллик моҳиятини, оқошталлик қадрини янада теран англаган, замон ва маконга ҳўшёр боққан ҳолда Наврўзни байрам қилганмиз.

Демак, Наврўз билан мустақиллик чамбарчас боғлиқ. Мустақиллик, эмин-эркинлик, тинч-тоғулик, оқошталлик ва озодлик барқарор бўлган мамлакатдагина Наврўз ҳақиқий байрам бўлади.

Яъни утмишимизда, шўро даврининг мустабид замониди Наврўзнинг қисмати қандай кечгани ҳали бизнинг эсимизда яқиндан йўқ. Дошқозонларда қайнаб турган сумалакларнинг ағдарилгани, Наврўз кўнлари бир-бирларини қўлашга чиққан қишларнинг таъкиб остига олигани ҳамон кўз ўнгимизда турибди.

Наврўз ана шундай аянчи тўқулганда фақат мустақиллик кўта-қадди. У эндиликда мамлакатимизда умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланаётди.

Она юртим, Наврўзнинг муборак бўлсин!
Омонлик-ей, омонлик,
Ҳеч қўрмайлик ёмонлик!

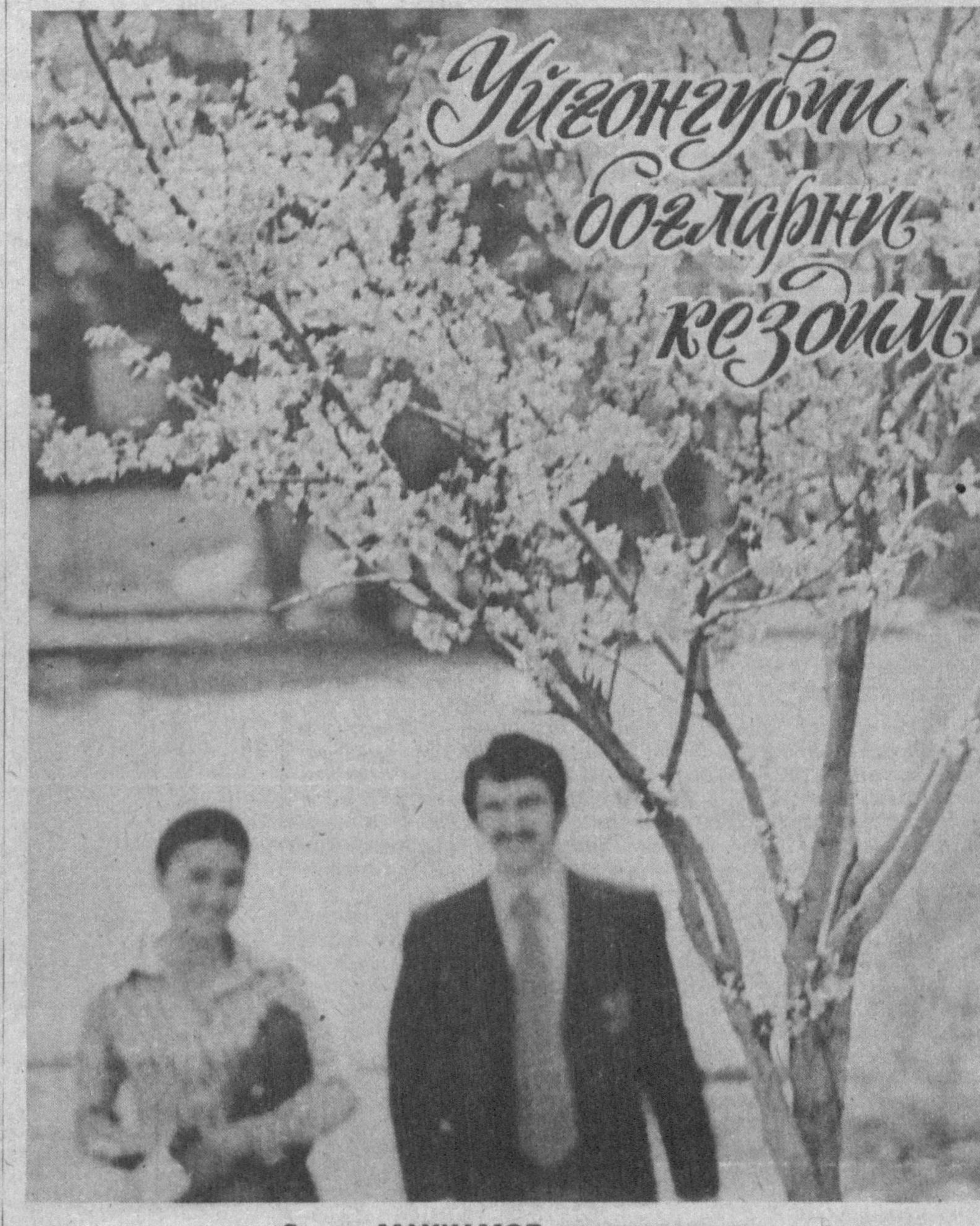
Рустам МУСУРМОН

БИР ҚЎШИҚ ЯНГРАДИ ОҲАНГАРОНДА...

«Тошкент-телеком» очик турдаги хиссдорлар жамияти Охангарон бўлими ходимлари орасида уз касбини ардоқлаган, узок йиллардан бери ҳал мейнат қилиб келаётган устоз алоқачилар жуда кўп. Улар уз ёнларига шу касбга меҳр кўйган ёшларни олиб, уларга касб маҳоратларини кўн билан ургатмоқдалар.

Яқинда охангаронлик алоқачилар ҳўзурига пойтахтимиздан шoir ва ёзувчилар, таниқли санъаткорлар меҳмон бўлиб келишди. Аввал йилги, 8 март халқаро хотин-қизлар байрамига бағишланган тантанали адабий-бадий кеча, муболагасиз айтиш мумкинки, ҳаммининг ёдида узок йиллар сақланиб қоладиган бўлди. Жамоа раҳбари Зойитжон Қаймов, Охангарон туман

Ўз ахборотимиз

Содиқ МАҲКАМОВ сурат-лавҳаси

ГУЛБАҲОРНИНГ ГЎЗАЛ АЙЁМИ

Ўлкамизга гузаллик даракчиси, баҳор байрами — Наврўзи олам келаяпти. Шoir кўйлаганидек:

Кўш тиги авжга миниб ниҳоят,
Қитқиласе куртак бағрин эркалаб,
Камалак рангига бўялиб ҳаёт,
Кўз ўнгимизда қатра шабнам ялтираб
Баҳор кезади.

Дарҳақиқат, сизни ва бизни, йигит ва қизини, ёшу кесани, хуллас, барча ҳазрати инсонни навқиронлик, бахтиёрлик раманси чорламоқда. Ҳадемай оламга жон кириб, борлиқни турфа чечакларнинг муаттар ҳиди тўтиб кетди. Она табият гуё янгидан туртилгандек бўлиб, бутун борлик — поенсиз дала, мевазору боғлар узгача либос кийиб, узгача тароват касб эта бошлади. Сахий тўпроқ бағридан тилпирчилаб, энтикиб майсалар униб чиқади. Шовиллаб оқатган анжир бағридаги кук ялғиз, тўда-тўда бўлиб очилган бинафшлар ҳар бир дили мафтун этиши анжир, Булар — Наврўзнинг орази, гулгун чехраси, саодатли ўлкамизнинг жамолдир.

Баҳор байрами. Уни бутун жонли мавжудот, бутун табият оразики кутади. Уни калдирғоч парвози, шалдирғоч сув овози ва тоғ даладар, ясанган баҳмал қўт ҳамда чечаклар нози байрами ҳам дейдилар. Бу кун олам гулгун либосига бурканиб, камалак рангида жилланади...

Наврўз байрами гоят қадимий ва оммавийдир. Уни Шарқ ва Урта Осиё халқлари ҳанузгача навқиронлик, бахтиёрлик рамзи сифатида ардоқлаб келмоқдалар. Абу Бакр Муҳаммад Ибн Жаъфар Наршахий узининг «Бухоро тарихи» асариди қадимдан аҳддорларимиз Наврўзни йилбоши сифатида сайил қилиб, нишонлаб келганликларини қайд этиб ўтади.

Аслида Наврўз илми нуҷум қонунлари билан боғлиқдир. Негаки, 21-22 мартда кеча ва кундуз тенглашади, кўнлар аста-секин узаяди. Кўш ҳамал буржига қадм қўни. Янги йилнинг бошланиш даври ҳисобланган бу кунни кўпгина халқлар, элатлар шоду хуррамлик билан байрам қилганлар.

Ушбу йилнинг 14 февралда — халқимизнинг буюк фарзанди Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллуд топаган кунда узок Японияда «Ўзбекистон Республикаси» Тошкент шаҳри. Профессор, доктор Абдурашид Абдуғафуровга. «Бобурнома» ҳақида учинчи китобимиз. Эхтиром ташаккуроти билан Эжики Манонини билан, шубҳасиз, ҳаммамизнинг кўнлимизнинг чексиз фахр, чўкур қониқши ва юксак миллий гуруҳ билан тўлдирувчи қимматли сўзга етиб келди. Бу япониялик бошбурунос олим Эжики Манонинг Ўзбекистон илмий жамоатчилигига йўллаган ажойиб тўқфаси эди. Олий навили кўғода 720 саҳифали бу улкан ютуб зарварига: «Заҳриддин Муҳаммад Бобур. «Бобурнома» — «Вақоъ» чингай тилидан япон тилига таржимаси, муқаддима ва изоҳлар муаллифи Эжики Манно. Кюта шаҳри. Шикадо Матбаси. Сана 1998-сўзлари битилган.

Шу муносабат билан мухбиримиз филология фанлари доктори, профес-

сор Абдурашид Абдуғафуров билан учрашиб, кўйдаги интервьюни олди.

— Аввало, Эжики Манно ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

— Эжики Манонин илмий жамоатчилик ёйринчи набатда, адабиётшунос ва тарихчилар, жумладан, «Ўзбекистон» адабиёт ва санъати» газетасида эълон қилинган мақолалар орқали ҳам яқин танишди. У Япониянинг

йирик илмий марказларидан Кюта шаҳридаги машҳур университетнинг профессори, таниқли олим.

Университет қошида иқтидорли ёшлардан илмий гуруҳ тўпланган Эжики Манно кўп йиллардан бундан Урта Осиё халқлари тарихи ва адабиёти, маданияти ва санъати, касб-хўрмандчилиги ва маросим-маъракалари буйича кенг қўламада илмий изланишлар олиб бормоқда. Олим ва унинг илмий гуруҳи диққат марказида буюк темирйўлар сулоласи, темирйўлар давлатчилиги, темирйў ҳўқдорлар ва уларнинг амалий-иқтисодий ва иқидий фаолияти туради. Айниқса, халқимизнинг буюк фарзанди, доғнаманд давлат арбоби, атоқли саркарда, машҳур нозир ва соҳиб дедон шoir Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг ҳаёти, иқтисодий-сиёсий ва улкан адабий меросини биринчи манбалар асосида ҳолис илмий тадқиқ этиш борасидаги япон олимнинг изланишлари таҳсинга лойиқ.

Шулар ҳақида кенгрок тўқталсангиз.

Давоми 3-бетда

ЁВУЗЛИКНИНГ ДАСТИ ҚИСКА

Бундан анча йил бурун бир мухбир атоқли шoirимиз Абдулла Ориповга ҳасад тўғусининг иккибий маъносини тўғриқиди савол берганди. Унга жавобан шoir: «Менинча, ҳасаднинг иккибий маъноси йўқ. У доим қора рангга ёзилган» — деган эди. Аллома шoirимиз қанчалар ҳақ гапни айтган экан. Утган ойда оқошталгимизга қўнган таҳдид ҳасаднинг даҳшатли бир қўнлишига ушайди.

Бундай қасоқатин режалаштириш учун одам қанчалар ваҳший, қанчалар разил, максор бўлиши керак. Аммо улар азалий ва абадий, шунингдек оддийгина ҳақиқатни унутганда қўнганда: ёвузлик яшилгани енгилмайди. Акс ҳолда Ўзбекистон мустақил бўлмас эди, мамлакатимиз бутун ҳақон эътироф этаётган муваффақиятларга эришолмас эди. Ёвузлик голиб келганда эди, мен ушбу сарларни ёза олмаган, сиз ҳам, муҳтарам ўқувчи, буларни ўйиб олман булардингиз. Яшам, ёмонликнинг дасти қиска. Булмаса бугункидек шод-хўрамлиқ, Наврўздек ажойиб байрамлар кўнлимизга оғармайди?

Гогайи курашда ёт ўнсуларнинг бели синди. Халқимиз озолик, тинчлик, бунёдкорлик йўлини таллади. Президентимиз мустақилликимизнинг дастлабки кўнларидинок барчамизни мақсурадий ва бошқа таҳдидлар, хавф-хатарлар ҳақида бетиним оғохлангирептиқ

Юқоридагиларни баён этишдан мурад қишларнинг ҳўшёрроқ бўлишга даъват этишдир. Бу урида «қўшёрлик» деганда фақат бирор ҳўдиси ёки ҳарайига эмас, умуман, жамиятдаги қатта-қичик ҳўдиси, ҳарайигага, ҳўдусан, қишнинг уз қалбиди қечанларга нисбатан ҳам ҳўшёрлиги, одамнинг чин инсонийлик бурчларини ҳеч қанон интуитивлик интилиши ҳам тўшунлиши керак, назаримда. Зотан, гоҳида «бу бор-йўғи бир чўвалчанг-қў-деб мийинимизда қўлағидан айрим ҳўлатлар, қўсурлар бора-бора ўзи бошли аждаҳога айлиниб, узимизга даф қўлақчилиги ким қаролга бера олади? Инчунин, борди-ю чорбоғингизда тўқсонга касб, бор-йўғи битганиз заҳарли илон яшашини билангиз, уша чорбоғда хотиржам сайр эта оламизми?»

«Хар кимнинг кўнлида бир арслон етар» деган қадимий ҳўкма мавқимизда эндиликдан қўнлимиздаги арслонлар уйғонсин, мустақилликимизни мустаҳкамлаш учун янада ҳўшёрроқ ишлайлик, бастакор янада ажойиб оҳангар яратсин, посбон сардаларимизни янада яқшироқ қўриқсин, боғбон янада серхосил дараклар устирсин... Токи душманларимиз ҳаммаша доғда қолаверсин!

Бехўдот ИСРОИЛОВ

Чингиз АЙМАТОВ: УЛУҒ СИНОВ ДАВРИ

Утган жума кунини Тошкентдаги Байналмилал маданият марказида машҳур киргиз адаби Чингиз Айтматов билан учрашув бўлди. Миллий маданият марказларининг вакиллари, шoirлар, ёзувчилар, барча адабиёт мухлислари иштирок этган учрашувини Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Екубов оқди. Одил ака Чингиз Айтматовнинг бугунги кунда Марказий Осиё халқлари маданиятини Ассамблеясининг Президентли сифатида адабиётлар ва

маданиятлар қардошлигини мустаҳкамлаш юзасидан олиб бораётган ишлари, адабнинг жаҳондаги тараққийларвар килшорлар томонидан эътироф этилаётган иқтисодий фаолияти ҳақида сўзлади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси, Ўзбекистон Қажрамони Абдулла Орипов Президентимиз томонидан «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотланган Чингиз Айтматовнинг узбек адаблари номидан самимий муборакбод этди.

Чингиз Айтматов уз сўзида 16 февралда бўлиб ўтган во-

Хонанда Анвар САНАЕВ 5-БЕТ

АЖОЙИБ ТЎҲФА

1999 йилнинг 14 февралда — халқимизнинг буюк фарзанди Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллуд топаган кунда узок Японияда «Ўзбекистон Республикаси» Тошкент шаҳри. Профессор, доктор Абдурашид Абдуғафуровга. «Бобурнома» ҳақида учинчи китобимиз. Эхтиром ташаккуроти билан Эжики Манонини билан, шубҳасиз, ҳаммамизнинг кўнлимизнинг чексиз фахр, чўкур қониқши ва юксак миллий гуруҳ билан тўлдирувчи қимматли сўзга етиб келди. Бу япониялик бошбурунос олим Эжики Манонинг Ўзбекистон илмий жамоатчилигига йўллаган ажойиб тўқфаси эди. Олий навили кўғода 720 саҳифали бу улкан ютуб зарварига: «Заҳриддин Муҳаммад Бобур. «Бобурнома» — «Вақоъ» чингай тилидан япон тилига таржимаси, муқаддима ва изоҳлар муаллифи Эжики Манно. Кюта шаҳри. Шикадо Матбаси. Сана 1998-сўзлари битилган.

Шу муносабат билан мухбиримиз филология фанлари доктори, профес-

сор Абдурашид Абдуғафуров билан учрашиб, кўйдаги интервьюни олди.

«АВТОПОРТРЕТ» ШУҲРАТИ

Шарофат КАМБАРОВА, санъатшунослик номзоди

Н.РАХИМЖОНОВ: — Сухбатимиз аввалида бир фикр-га диққатингизни жалб этмоқчи эдим. Инсон қандай ижтимоий тузумлари бошидан кечирмасин, уни бир нарса ёрғуликка олиб чиқар экан. Бу — Имон, Этикад нури, маърифатга етакловчи, маънавиятни бойитиб, такомиллаштириб борувчи илоҳий нуру...

И. СУЛТОН: — Биласизми, бу ерда бир масала бор, ҳаёт курсатдики, табиятда ҳам, жамиятда ҳам тараққиётнинг тадрижий йўли революция эмас, эволюция. Революция амалга ошмайдиган идеални байроқ қилиб, шу вақтга ҳеч қурilmagan зулмин амалга оширди. Шунинг учун инсоният социализм давридагидак маънавий ҳамда жисмоний террорни ҳеч қачон курган эмас.

Адолатнинг топталиши ва инсоннинг қадрсизланиши — социализмнинг асосий аломати эди. Бу ҳақда кўп гапириш мумкин. Аммо баъзи деталарни эслаш билан чекланаман. Адолатсизликнинг қаранг: Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат суди ва уларнинг протоколлари бор. Абдулла Қодирий устидан суд ўн бир минут давом этган. Буюк шахснинг, ёзувчининг тақдирини ўн бир минутда ҳал бўлган!

Бу одамнинг буюклигини қарангчи, чироили насталик хат билан протоколнинг бир чеккасига шундай деб ёзиб қўйибди: «Айбномани ўқидим, узимни гуноҳор ҳисобламайман». Даст-хатига қараганда, у ҳеч ўладиган одамга ўхшайди. Кураят-сизми, қандай ирода бўлган бу одамларда. Чунки адолат учун ўлишадиганини сезишган бўлса керак-да. Социализмнинг маъна шунақа даҳшатларини инсоният унутмаслиги керак. Истиқболсиз социализм гоя буюк жозоба кунга эга эди. Бизнинг авлодимиз шу жозибанин қурбон бўлди. Бир вақтлар биз шунақа фожеаларни кўриб туриб ҳам, барибир, социализмга умид боғлаганмиз. Бунинг ҳам айбиди ўлишимиз керак.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Етмиш йиллик шўро жамиятининг идеаллари халқ ҳаётининг тараққиёт қонуниятларига асосланмаганлиги, одамлар тақдириндан йироқ, ҳавойи ва тумтароқ бўлгани учун унинг ёлғончи гоёлари ҳам тузум билан бирга барҳам топди.

Аслида, «коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексига» ўхшаб идеаллар кодекси — ягона идеалнинг ўзи бўлиши мумкин эмас...

И. СУЛТОН: — Нишенинг шундай яхши бир гапи бор: «Революция, бу — сийёсий каллақасарлар ўз гуноҳларини ювадиган қонли ҳавза». Бунда жиндий муболага бўлиши мумкин. Ҳақиқатан революция шунақа. Бахтимиз шундаки, эволюция — тараққиётнинг асосий қонуни эканини тушундик.

Мен умримдан, мураккаб замонда яшаганимдан чиқарган биринчи хулосам шу.

Бундай хулосаларимдан иккинчиси шунки, қардаки инсон хор бўлган бўлса, уша жойда тараққиёт сунаркан. Ёки орқага кетаркан. Бош мезон, бу — инсон. Озод юртимизда инсон макени биламиз кутаришмоқда. Ҳозирча биз инсоннинг бунёдкорлик имкониятларини тула-туқис рўйга чиқара олганимиз йўқ. Аммо инсоннинг салоҳияти учун зарур бўлган яна икки шарт бизда мавжуд: имон азалиги ва мулк азалиги.

Революциялар ҳамма мукаттофга содир бўлган. Шу ерда машҳур «Юз йил танқоликда» романи эсимга тушади. Роман муаллифи Габриэл Маркеснинг бу асарда ифода этилган генерал фикри шундан иборат: «Революциялар буларавари; революциялар — моддий бойликларни қайтадан тақсим қилиш жараёни. Ҳар бир тақсимлашда халқ чеккада қолаверади».

Ҳақиқатан ҳам, революция ҳар гал халқ билан бирга, «халқ манфаатлари» учун амалга оширилган, лекин ҳар гал ундан фақат бир ҳовуҷ одам фойдаланиб қолган. Халқ эса яна бир четга чиқариб қўйилган. Революция халқнинг қони, жони билан амалга оширилган. Бирок охири-оқибати халқ четда қолаверади. Мана, ҳозирги жамиятимиз тараққиётда Инсон; Имон, Мулк муқаддас саналди. Мулк муқаддас бўлди, деган нарсаси биз ҳали кўнанишимизга йўқ. Чунки социалистик даврда мулк, мулкдорга нафрат рўида тарбияландик. Маълум бўлдики, инсон хусусий мулкни эшия олмайди. Демак, ўн нарсаси: Имон, Имон, Мулк муқаддас. Биз асрлар мобайнида кишилик жамиятини тебратиб келган шу тушунчаларга, тарихнинг қадимий узанларига қайтдик. Шунинг учун, ўйлайманки, ҳозирги йўлимиз истиқболли. Бу йўл адабиётда таъсир этилишга лойиқ мулк масалалар беради, унинг сермазун, ҳаққоний ва таъсирчан бўлишига асос тўғрилади.

Адабиётимиз аждоиб тарихий шароитдан яхши истифода этиши керак. Бу фикрга мен ўзқ тафаккур орқали келишимди. Айрим адиблар мендан олдин шу фикрга келганлар. Гап шундаки, ҳаммамиз шу тушунчага келишимиз лозим.

Бизда муқтақиллик даври ҳақида йирик асарлар пайдо бўлиши учун ҳам муайян мuddат, «масофа» керак. Бу мuddатнинг тамом бўлаётганини курсатувчи аломат бор. Масалан, ҳи-

Муқтақиллик даври адабиёти

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

И. СУЛТОН: — Ҳозирги пайтда бой бўлиб кетган бир одам ўзёро сўхтабта шундай деди: «Мулкисиз туғилгандан кура туғилмаган яхши». Бу ерда муболага бор. Лекин, барибир, инсонда манфаатдорлик бўлмаса тараққиёт рўйга чиқмайди.

Социализмнинг яна бир оҳиш томони имонсизликда қуринарди. Имонсизлик шу даражага етган эдики, биз Павел Морозовни — отасининг қотилини қаҳрамон қилиб кутардик. Максим Горький бир йигинда Павел Морозовни ёқлаб, оқлаб гапирди. Шунда, жуда яхши эсимда, Абдулла Қаҳор айтдики, Горький инсоният олдига катта жиноят қилляпти, деб. Отани болага қарши қўйиш мумкин эмас, деди. Бу оилани барбод қилди, оилани йўқ қилди.

Имонсизликка барҳам беришга интилиш бугунги ҳаётимизнинг энг самарали хусусиятларидан биридир.

Н.РАХИМЖОНОВ: — Шу ўринда Абдулла Ориповнинг «Ҳаж дафтери» туркумини, Асқар Маҳаммаднинг «Нақибандия» достони билан «Таважжук» ва «Ишк» шеърый қиссаларини, Сирожидин Сайидиннинг «Қирқ ҳадис» ҳамда Шукр Курбоннинг «Ўнунтамад адолат расмин» шеърый туркумлари таскидлаш лозим. Бугунги кунда шопирларимизнинг бадий-эстетик изланишларидаги ҳадис намуналари инсон ахлоқи, руҳий-маънавий камолоти жараёнида Раббимизни унутлашга, Муҳаммад с.а.в. суналарининг қимматини англаштиришга қаратилган.

И.СУЛТОН: — Исломда одамга муносабат бағоят баланд. Ўйлайманки, Инсон — Имон — Мулк идеологиями асосини ташкил этиши керак. Ахир, сен бойсан, деб мулкдорга мушт кутариш турган-битгани гуноҳда. Шу муносабат билан бир воқеа

Менинча, адабиётимиз олдига ҳозир бир-бири билан болганган икки вазифа турибди. Буларнинг бири (биринчиси эмас!) яқин ўтмишимиз, совет даври ҳодисаларига ҳолис ва чуқур баҳо беришдир. Бу вазифаларнинг яна бири (иккинчиси эмас!) — муқтақиллик даври ҳодисаларини бутун тарихий аҳамияти билан чуқур тушуниш ва бугунги ҳаётни жараёнига аҳомажон, маддор бўла оладиган асарлар яратишдир. Бу икки вазифани адо этиш жараёнида адабиётимизда ва, демакки, ўқувчилар оммаси онгига бир муҳим фикр маҳкам ўрин олиши керак: муқтақиллик даврида ҳаётимиз азалии ва абадий изларига қайтди.

Иззат СУЛТОН

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

Нўмон РАХИМЖОНОВ

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

Иззат СУЛТОН

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муаммолари хусусида фикрлашда кўзга ташланади. Бу — ўзлигини таниб бораётган, эркин ва соғлом фикрловчи, сибсатлашмаган индивидуал қаҳрамонлар образларини яратишга интилишдир. Бу борада Асқад Мухторнинг «Фано ва бақо», Шукр Холмирозанинг «Танқолик», Иброҳим Гафурнинг «Мансурлар», Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «Бугун эр-талаб», Назар Эшонқулнинг «Ҳайл тузоғи» ва яна бир кўп адибларнинг ҳикояларини айтиб ўттигим келади. Уларда Олам ва Одам сир-синоатларини, ижтимоий муҳитни фалсафий идрок этишга қаратилган ҳиссий Тафаккур бош қаҳрамонга айланб бормоқда. Уларда воқеалар, сюжет қанчалик қизиқарли ва эътиборли бўлса-да, табият ва жамият ҳодисаларини, одамлар фелъ-атворини баҳолашда, умумлашма хулосалар чиқаришда ўқувчиға ҳам фикрлаш учун кенг имкониятлар, майдонлар очик қолдириляпти. Бу «ич-тобхонинг тафаккур маданиятини юксалтиришда гоят муҳим омили.

Бу асарлардаги мавжуд бир тамойил мени қувонтиради. Улар бозор иқтисоди шароитда одамларда пайдо бўлаётган баъзи иллатларга қарши қаратилган. Пул пулни топади, нодон — кетмон чапада, деган янги мақолбол гап-

қочқиликда диққатга сазовор асарлар пайдо бўлди.

Н. РАХИМЖОНОВ: — Тўғри таъкидладингиз. Насрдаги муҳим хусусиятлардан бири, бу — ҳаётнинг конкрет ва реал муам

МАХМУД ТОИРОВ

Дарҳақиқат, оққан дарёлар ҳаммаша оқаверади. Улуғ дарёлар мамлақати бўлмиш озода Ватанимиз ҳеч қачон қурмайдиған, тинмайдиған беҳалават, беором кўнгли дарёларининг ҳам диёридир. Шоир Махмуд Тоировнинг янги шеърлари ҳам кўнглил жилғаларига менгаз кетади. Юртимизда Наврўз нафаси кезаяпти, ҳаммаёқда янгилини, уйғониш таровати намойён. Эрта-инди Халқлар дўстлиги саройида бошланадиған Ўзбекистон халқ артисти Юлдуз УСМОНОВАНИНГ «ОҚҚАН ДАРЁ ОҚАВЕРАДИ» янги концерт дастурининг номи ҳам айнан шу шоирнинг шеъриндан олинған. Биз барча юртдошларимизни Наврўз айёми билан муборакбод этиб, юртимизга тинчлик, элимизга тўқинчилик, фаровонлик тилаймиз.

ОҚҚАН ДАРЁ ОҚАВЕРАДИ

Сен йулимни тўсма, эй ғаним, Ёнтоқ бўлиб усма, эй ғаним, Сокин дарё бу кўнглим маним, Ишқим гулҳан ёқаверади, Оққан дарё оқаверади.

Мен қўқилсам ер кўтаргайдир, Эрка бўлсам эл кўтаргайдир, Ожиз аввал қул кўтаргайдир, Чаён борки қақаверади, Оққан дарё оқаверади.

Сен ҳам бир бор юлдуз бўлиб кўр, Тун бўлмагин, кундуз бўлиб кўр, Бир майсага индиз бўлиб кўр, Куклам чечак қақаверади, Оққан дарё оқаверади.

Ҳақ сўз жоним жаранги менинг, Шейрим диллимнинг ранги менинг, Тўкур ҳасаднинг занги сени, Ҳавас чамқок қақаверади, Оққан дарё оқаверади.

Сен қулмасанг қулмайди дунё, Мен йилгасам йилгайди дунё, Буйин бизга буйлайди дунё, Яхши элга ёқаверади, Оққан дарё оқаверади.

ЛАЙЛИСИ

Гунча қувонч исини булбул комидан, Бизлар май ичамиз сукут жомидан, Эй дил, бузлайверма элнинг номидан, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

Қўшқик элагидан оғлар чалмағай, Уздан ортмаганлар дуо олмағай, Сарбон йўлни билса қарвон толмағай, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

Демиллар қарғага тарона ёқмас, Ношууд нолийверар замона ёқмас, Учган чирюгингни бегона ёқмас, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

Шамол шовқинига тоғлар қалқимас, Бобгонсиз боғларда гуллар балқимас, Нокаснинг қафтидан саваб силқимас, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

Куймаган кўнглилар куртак урмағай, Дарё оқиб турса қулмак турмағай, Элнинг элагиди қурмак турмағай, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

Гунча қувонч исини булбул комидан, Бизлар май ичамиз сукут жомидан, Махмуд, бузлайверма элнинг номидан, Элнинг элагидан утганлар айтсин.

БИЛМАСАН

Савоб асли осмондан тушмас, Тилло ерга гадодан тушмас, Осмон қўрган ҳар жонот қўшмас, Ерда юргин уча билмасанг, Тугун тугма еча билмасанг.

Етим етган остона бўлгин,

Онанг улган пешона бўлгин, Гул шоҳида бир шопа бўлгин, Қул чузмагин уза билмасанг, Балик бўлма суза билмасанг.

Тун берган зот чироқ ҳам берган, Ёвинг бўлса ярқок ҳам берган, Охиратдан сабоқ ҳам берган, Уқийш нечун уқа билмасанг, Дарё тўлмас оқа билмасанг.

Тангри сенга дил берган, эй дўст, Шуқри учун тил берган, эй дўст, Неки берса чин берган, эй дўст, Махмуд, тек тур сузлай билмасанг, Булбул бўлма бузлай билмасанг.

БЕКОР

Ойга эргашсанг, ерни қурмасанг, Манглайдан оқувчи терни қурмасанг, Элдан олиб турсанг, элга бермасанг, Юртнинг боласиман деганинг бекор.

Отанг обрусига қаддингни кериб, Юрсанг, ҳар юлдузни бенаврон уриб, Ногоҳ қўқилсанг кетмасанг туриб, Марднинг боласиман деганинг бекор.

Бир чимдим аламга қаддингни бусанг, Номард пойимн улиб, унга тиз чуксанг, Қизғандоқ мисоли баргингни тўксанг, Тогнинг лоласиман деганинг бекор.

Боланг бузлаб турса, кузга илмасанг, Онанг мотамида йилгай билмасанг, Дарёлар тўлса-ю, сен бир тўлмасанг, Қалбнинг ноласиман деганинг бекор.

Кукдаги ҳар булут жола тўқолмас, Марднинг боласини номард буюқолмас, Махмуд, агар сени элинг тан олмас, Элнинг боласиман деганинг бекор.

ШОИРНИНГ ШИЛОСИ ДАИ

Қатрадек қалқиб кетдик, жилвангиз жилосидан, Бармоқларим бозилар қўлингиз хиносидан, Маргилоннинг малаги, бунча момиқ билагини.

Ишқ аҳли сабоқ олсин оҳимиз имлосидан, Узук тутсак олмайсиз Тошкентнинг тиллосидан.

Елборсак, енингизга ёт деб йўлатмағайсиз, Бу ярим кўнглимизни нечук тўлатмағайсиз, Сўрайвериб сил булдиқ сочини силатмағайсиз, Бир чимдим нур илиндик мейрими зивсидан, Узук тутсак олмайсиз Тошкентнинг тиллосидан.

Кумушлар суйганча бор, Зайнаблар куйганча бор,

Тошкентлик йигитларда Отабекдек беклик бор, Бизни унутгай Оллоҳ, биз сизни унутсак, ёр, Саломлар йўллаб эдик кўнглимиз сабосидан, Узук тутсак олмайсиз Тошкентнинг тиллосидан.

Аҳли девона ичра девонаси биз булдиқ, Маргилон кучасида бегонаси биз булдиқ, Келсангиз қўхна Шошнинг остонаси биз булдиқ, Махмуд кечгай сиз учун дунёнинг дунёсидан, Узук тутсак олмайсиз Тошкентнинг тиллосидан.

ШИЛАБ-ШИЛАБ ОЛГАНИМ

(Халқ оҳангида)

Тилаб-тилаб олганим, Тилақларим тўқилди, Қирқта эмас бир жоним, Қирқ чокидан суқилди.

Яро-яро юракни Ярмини ким олгайдир, Гурчдаги қурмакни Ошига ким солгайдир.

Тўлқин-тўлқин дарёлар Тўқинида оҳим бор, Уртанида риёлар, Менинг не гуноҳим бор?!

Қаро-қаро қошингни Қаролиғи ёлғонни? Суюб ичган ошингни Тузин ағер солгонни?

Тома-тома томчилаб, Қуллар адо бўлгайдир, Қон дилини қамчилаб, Махмуд фидо бўлгайдир.

УСНИНА

Кўнгли баҳорга талпинур, Баҳор чиқмас қор устима.

Қарга-зоғлар қор қўйнида Тош отур баҳор устима. Бойчечакни бойлашганим, Сойинг чиқур зор устима.

Куклам келиб куртак қулса, Тун ёпур чинор устима. Лол тибон лолзорлар Қон сочур хунҳор устима.

Юлдузларнинг ёғдулари Тўқилмиш бедор устима. Майсалар ҳам олқий айтур Мард чиқса тулпор устима.

Магар қўлда лангари йўқ, Дорбоз чиқмас дор устима. Сабр аҳли султон бўлур, Рост келса инкор устима. Худо умр берса, Махмуд, Шеър сочур баҳор устима.

«Тош бургут», «Сирли зина», «Шердор», «Мулик», «Грих» каби қиссаларни, бир қанча ҳикояларни билан аллақачон китобхонлар назарига тушган, «Осмоннинг бир парчаси», «Афросиёб сукунати» номли китоблари мазму мураккаблиги, бинобарин, Махмуд Торобий сийрати ва сувартида мўжассам улқурлик мени ҳушёрлик ва холисликка ундади. Мухими, Махмуд Торобий мафкура одами эмаслигини англадим, аксинча, у эътиқод, ҳақиқат, имон ва эрк фарзандидир, унинг номи ҳам, маслагини ҳам, шижоати ҳам ҳар қандай салтанат, ҳар қандай эуравонлик йуриқларидан бандан турди. Уллас, кечмишининг мунгли харобалари орасидан ҳануз бизга тийрак нигоҳ билан боқатган миллий қаҳрамонимизни бориҳақ тасвирладим...

Доимий ҳамроҳ

ҳам оддий, ҳам комил, ҳам эрқарвер зот образини ўқувчига тақдим этдим». Ватанимиз тарихи, миллатимиз кечмишида ёрқин из қолдирган Спитамен, Жалолитдин Мангуберди, Темур Маликдади миллий қаҳрамонлар қаторида Махмуд Торобийнинг номи ҳам юксак қадрланади. Оддий ҳунарманд бўлган Махмуд Торобий қалбида жўш урган боқинчиларга мислсиз нафрат, она-Ватанга чексиз меҳр-муҳаббат туйғуси уни жасур, фидойи саркарда даражасига кўтарардики, бу баҳодирнинг тимсолида асрлар мобайнида озодликка интилиб яшаган халқимизнинг шонли кураш йўли, тақдирини мўжассам.

Махмуд Торобий образини яратиб борасидаги изланишлари ҳақида гапириб, ёзувчи шундай дейди: «Махмуд Торобий образи — мен тасаввур қилган, кўнглим иқлимида боқинча-боқинча улғайиб, узок вақт яшаган, ҳануз яшаётган Махмуд Торобийдир... Бинобарин, улимини қайта тугилиш ҳисоблайдиган, дилида мардликка ҳайқал қўйган, жисман мағлуб бўлса ҳам, руҳан енгилмайдиган уқтам инсон образидир».

Романда ёзувчи қаҳрамон образини тасвирларкан, унинг рўйи дунёсини, мўғул боқинчиларига қарши эълон қилинган газавот ҳурлик, имон-эътиқод курашига айланганини ҳаққоний тасвирлайди. «Махмуд Торобий» романи ўқувчиларда Ватанга муҳаббат, эл-юрт озодлиги, мустақиллиги йўлида собиатлик, фидойилик туйғуларини тарбиялашда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз. Эеро, романининг Махмуд Торобий кузғонининг 760 йиллиги муносабати билан китоб ҳолида нашр этилишида ҳам теран рамазий маъно бор. Нашрга масъул муҳаррир Тоҳир Малик. Муҳаррир Мурод Мансур. Китобни мусаввир Р. Қўнғирова беазаган.

Хуршид БЕК АЛПОМИШ БЕЛБОҒИ БУГУН БЕЛИМДА

«Алдамчи эмасдир асли бу дунё» дейди Хуршид бир шеърини. Унинг юрагида фақат эзгуликнинг ранги бор. У жами борлиқни оқ рангларда кўрайтир. Аммо шоирлик тийнатиди буқдан бошқа гўзал фазилатлар ҳам бўлмаган керак. Мен Хуршиднинг шеърларидан тулпорлар дупурини, жайронлар маъсулликни, булбулнинг хоншини тингладим. Хуршидга шеъринг осмонда ҳақиқий хуршидлик, ёруғлик тилайман! Мухаммад ЮСУФ, Ўзбекистон халқ шоири

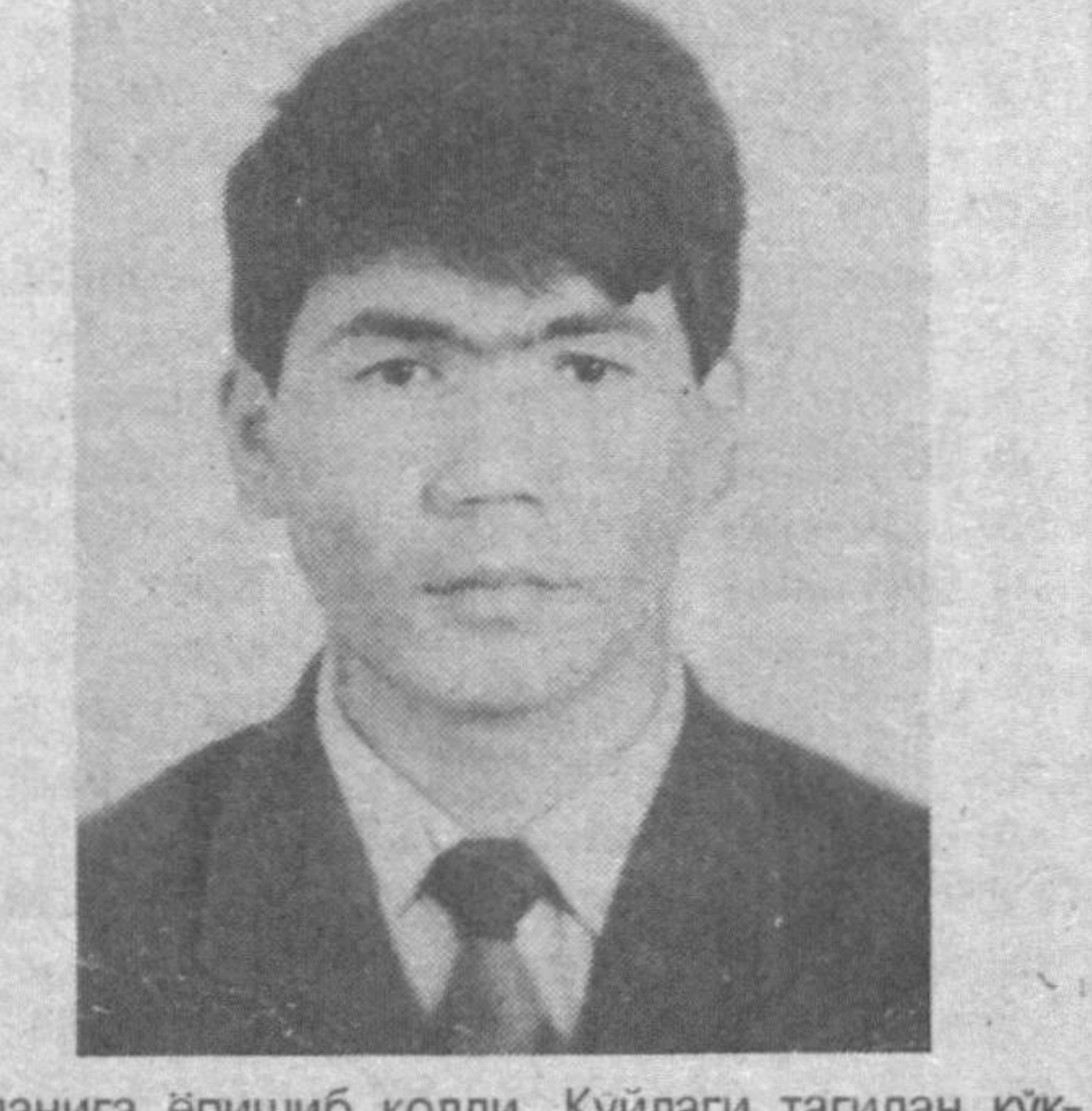
ИШОНГАН ТОГИМДА...

Ишонган тоғинида ётмасмиш кийик, Куйик не қилади бир жонни куйиқ. Сураб кўр, билади оппоқ сочлардан, У ҳам алданганчидир тоғу тошлардан. Ишонган тоғимда... ётмади кийик. Бу ёлгон дунёни тарк этса жисмим, Исомини унутса ишонган дустим, Емончи яхши деб, ёқласа кузим, Куй, ёлгон йилгама, сен менга суяқ — Ишонган тоғимда... ётмади кийик. Қайларга учмоқда меҳру вафо, ор? Ҳар қадамда минг-минг ёлгонларнинг бор, Бугун бегонадир сўйдим деган ёр, Дардимга дуст эмас ошимга шерик, Ишонган тоғимда... ётмади кийик.

ХУДОНИНГ БЕРГАНИ

Ҳали қувш бизга боқадди, онам, Қўжмини орзулар ёқадди, онам, Тангри узи берсин дасту қоримга, Худонинг бергани етади, онам! Чангалимда шўрва бўлмасин, майли, Юз бурсин дустларим шунинг туйфайли, Мени танҳо ташлаб кетса-да Лайли, Худонинг бергани етади, онам! Шуқур, бугун омон-замон юртимда, Илҳомим жўшади, қалам қўлимда, Донолар уғитлар айтар йўлимда: «Худонинг бергани етади, онам!» Минг таъзим етарман ҳар тонг танграмга, Алпомиш белбоғи бугун белимда, Мухаммадга уммат бўлган элимга, Худонинг бергани етади, онам!

ЭҒИР МАЛИКАСИ

баданга ёпишиб қолди. Қўйлаги тағдан қўраги буртиб кўринди. Уятдан қизариб турган Нилуфарнинг юзлари жаҳдан оқариб кетди, менга шундай утқир нигоҳ билан қарадики... — Ҳой, Эркинжон, ўғлим, сувни ундай сепмайди, — деб Мастура момо менга танбех берди. — Ёмғир тезроқ ёғадди, момо, — дедим мен ўз ишимдан кўнглим тўлиб. Энам Мастура момога илхита нон ва озоқ гуруч берди. Мастура момо уларни ерда турган хуржунига солди, кейин улар бизнинг ўйни тарк этишди. Орадан озоқ вақт ўтиб кучадан уларнинг овози эшитилди.

Ёмғир ёғсин, ҳўл бўлсин, Ҳамма нарса мўл бўлсин. Биз мактабда Нилуфарни ёмғир маликаси деб атай бошладик. Мен уни: — Қачон ёмғир ёғадди, — деб ҳеч ҳўл-жонига қўямасдим.

Бир кўни биз мактабдан бирга қайтдик. — Нилуфар, нахотки тошбақа кўтариб кўчага чиқсам, ёмғир ёғадди, деб ўйлайсан, — дедим. — Ҳа, ёғадди, — деди Нилуфар ишонч билан, кейин эса бирдан ранг-рўйи узғариб: — Эркин, шу аҳмоқона саволларингни қачон бас қўласан. Жонимга ҳам тегиб кетдинг, — деб йилгаб юборди. У йул четида утирганча қўлари билан юзини яшириб, ёлкалари силқиниб, ўқиб йилгади, қўлари орасидан қўз ёшлари сизиб чиқарди. Қандай қилиб уни юпатишни билмасдим. Нилуфарнинг йиллашини ҳеч ҳам хоҳламадим. Унинг ёшли қўзларига қараб мен ҳам ёмғиринг соғинганимни айтгим келди. У эса қўли билан юзини мендан яшириб йилгади.

Беҳитиёр осмонга қарадим, қани энди ёмғир ёғиб юборса, деб ўйладим. Осмонда эса қўш танҳо ҳўкмор эди ва оламга сажийлик билан нур сочарди. Бирдан Нилуфар чўқон ўрнидан турди-да, менга қайрилиб ҳам қарамасдан югуриб кетди. — Тўхта, Нилуфар, тўхта! Ёмғир ёғадди. Мен ҳам ишонман ёғишга! Кечир мени, кечир, — деб бақиргим келар, лекин негадир қалбимда кечаётган бу гапларни овоз чиқариб айтолмадим.

Баҳорги шабада қирда юргунгагина ўзи билан бирга менинг болалигимни ҳам олиб кетаётган Нилуфарнинг қўйлагини хилпиратарди. Эртасига Нилуфар мактабга келмади. Йўқлама пайти Шахло унинг шаҳарга, ота-онасининг ёнига кетганини айтди. Нилуфар Мастура момонинг шаҳарда яшайдиган қизининг фарзанди эди. — Энди келмас экан, шаҳарда яшармиш, — деди Шахло.

Орадан бир неча кўн ўтди. Биз синфда математика дарсида ўзундан-ўзун тенгламаларни ечолмай, диққат бўлиб ўтирдик, бир вақт Акрам, — Қаранглар, ёмғир ёғаяпти, — деб бақириб юборди. Ташқарида ростидан ҳам ёмғир ёғарди. Ҳамманинг нигоҳи Нилуфар ўтирадиган партага тикилганди. Нилуфарнинг партаосида Шахло деразадан, ташқарида ёғётган ёмғирни кузатганича гап-гун утирарди, шунда мен битта Шахло эмас, ҳаммамиз Нилуфарни ўйлаганимизни ҳис қилдим.

Ташқарида ёмғир ёғиши тезлашиб борарди. Ҳозиргина биз ўнун ечилиши энг муҳим бўлган тенгламама бутун дунёни унутган ҳолда бутун бир синф бир вужудга айланган, ташқарида — ёғётган ёмғирга махлиб бўлиб қолгандик. Чак-чак этиб тамак деярли ҳеч нарса ёғмади. Баҳорнинг биринчи ойи тугай деб қолди-ю, қўрғоқчилик давом этмоқда.

Ҳамма ёмғир ёғармикан деган умидда осмонга қарардик. Одамлар тезроқ ёмғир сураш, сувли хотин маросимини ўтказиш кераклигини айтишарди. Энам билан аммам айвонда гулам тўқшардик, мен эса уйда узала тушиб ётганимча китоб ўқиб, ухлаб қолганман. Қўшқ, овозидан уйғониб кетдим. Югуриб ҳовлига чиқдим, хайратдан қотиб қолдим, уйимни олдунда Мастура момо, Ҳанифа хола ва Мастура момонинг невараси — синфдошим Нилуфар қўшқ айтишарди.

Сув хотин сувли хотин, Сувли хотин Султон хотин, Ёмғир ёғдир, ҳўл бўлсин, Ҳамма нарса мўл бўлсин. Учоғи ҳам бир хил майда гулли читдан энгларга узун кенг қўйлак кийиб, олишган ва қўйлақлари жиққа ҳўл эди. Энам билан аммам қўлиб, уларнинг устига сув сепишардик. Ҳаммасидан қизиги Нилуфар бир ўзига тошбақа болганан тавақ кўтариб олганди. У уялиниқараб юзларни қизариб турарди. Ҳар сув сепилганда таёққа болганан тошбақа қалин ақин болсан бўйинини ва ҳавода тилпирчиллаётган қалта оёқларини қосасти тағига бекитиб оларди. Тошбақани қўриб кичкиналикимда тошбақадан қўқийиш эсимга тушди. Кен бўлиб улаша вақти бўлганда, қўрпани ёғиши энди ухлайман деб кўзимни юмийиш билан оёқ тарафимдан сон-саноксиз тошбақалар урмалаб келишарди. Улар шу қадар жирканчли қўришардики, чинқириб ўрнидан туриб кетардим, уларни оёғимга тегиб кетишадан даҳшатта тушардим. Улар қўрпанинг тағига яшириниб олишадиган қўрпани тегиб очиб ташлардим, кўзимни юмсам, яна уларнинг пайдо бўлишини ўйлаб, эрталабгача уламасдан чиқардим.

Кийимлари ҳўл, тошбақа кўтариб турган Нилуфарга синкволик билан тикилдим. У уялиб юзлари қизариб турарди. Мен болаларча бир гуруч билан унинг ҳар бир ҳаракатини кузатардим ва Нилуфарнинг янада қизариб кетишини, кузларини мендан олиб қочишини хоҳлардим. Болаларга ёмғир маликаси менга дўн келганда, тошбақа кўтариб юрганидан уялиб, юзлари қизариб кетганини, кузларини олиб қочганини айтиб мақтанмоқчи эдим. Лекин Нилуфар менга тик боқди. Унинг кузлари оламга хайрат ва ишонч билан боқарди. — Ёмғир маликаси, ёмғирни ёғдирганиндан кейин тошбақани нимга қўласан? — деб қўлиб сурадим.

— Сенга совга қўламан, ёстигинг тағига қўйиб ётасан, — деди Нилуфар. Эстигим тағида қўйилган тошбақани тасаввур қилдим-у, жоним чиниб кетди. Сув тўла челаки олиб, Нилуфарнинг устига ҳамма сувни сепиб юбордим. Шундоғам ҳўл қўйлаги

Мақтабни тугатган йили мен ўндан хат олгандим. У ёзарди: «Ёмғир ёғиши инсон иродасига боғлиқ эмас, лекин ёмғир ёғишини сураб илтижо қилиш ёки ишонч инсонга хос хислат, ўша пайтлар биз бола эдик. Бегубор, қалби пок болардик. Агар билсанг эди ўша бизнинг болалигимиз нақадар ширин дамлар эканлигини! Мен ҳар доим сизларни соғинаман».

Нилуфар қўлидаги соатига бир қараб қўйди-да, ўрнидан туриб кета бошлади. Мен ҳам ўрнидан туриб унинг оққасидан эргашдим. Ташқарида яном шаррос қўйиб ёмғир ёғарди. У ёмғирлушини очиб бошига тўлди. Мен унинг оққасидан худди сеҳрангандек ёмғирда янвганимча кетиб борардим, қадимини тезлатдим-да, унга етиб олдим. — Нилуфар, қара, ёмғир ёғаяпти! — дедим. Нилуфар мени бирдан таниди. — Эркинжон, — дед қўчогимга ташланди-да, йилгаб юборди.

— Нилуфар, нега йилгалясан, қара, ахир, ёмғир ёғаяпти! — дедим. У менга қаради. Нилуфар жуда чироили эди. Қўзлари уша-уша жозибдор эди ва қалбимда нимакии кечаётган бўлса барини қўриб турарди. Унинг ёшли кузларига қараб ўн етти йили олдин айтилиши керак бўлган гапларни айтдим, — Кечир мени, Нилуфар, кечир! — Нималар делясиз, Эркинжон? — хайрон бўлди у. — Нима ўчун? — Мен сенинг илоҳийлигинга ишонмаганим учун.

— У вақтлар биз бола эдик, — деб қўлиб Нилуфар қўз ёшларини артар экан. Мен ниҳоятда шод эдим, ёмғир ёғатганидан, Нилуфарни учратганимдан. Гўё орадан шунча йил ўтмагандек эди. У ўн етти йил аввалгидек ёмғир сураб чиққанди-ю қалби бегубор маъсума қизга табиат ёмғир ҳадя етганди.

Зафар ПИРМАТОВ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон театр санъатини ривожлантириш тўғрисида»ги Фармони театр санъатимизнинг кўнглини қўриқиб турганлигини билан бир қаторда...

Вилоят театрларида

Каттақўрғон драма театрида эса Эврипиднинг «Медея» пьесаси асосида Сиддиқ Жўра томонидан қайта ишланган спектакли қўриб...

ТАРАДДУД

Алишер Навоий номидаги миллий бог бугун ҳар қачонгидан ҳам гавжум. Бу ерда республикамизнинг турли вилоятларидан келган санъат аҳли катта Наврўз тантаналарида жиддий тайёргарлик кўрмоқда.

САҲНА — МАЪНАВИЯТ МИНБАРИ

кониётга эга бўлиб: драма, комедия, балет, болалар учун томошалар саҳналаштирилмоқда. Диққатимизни тортган дастлабки асар Б. Исмомовнинг «Самарқанднома» асари асосида...

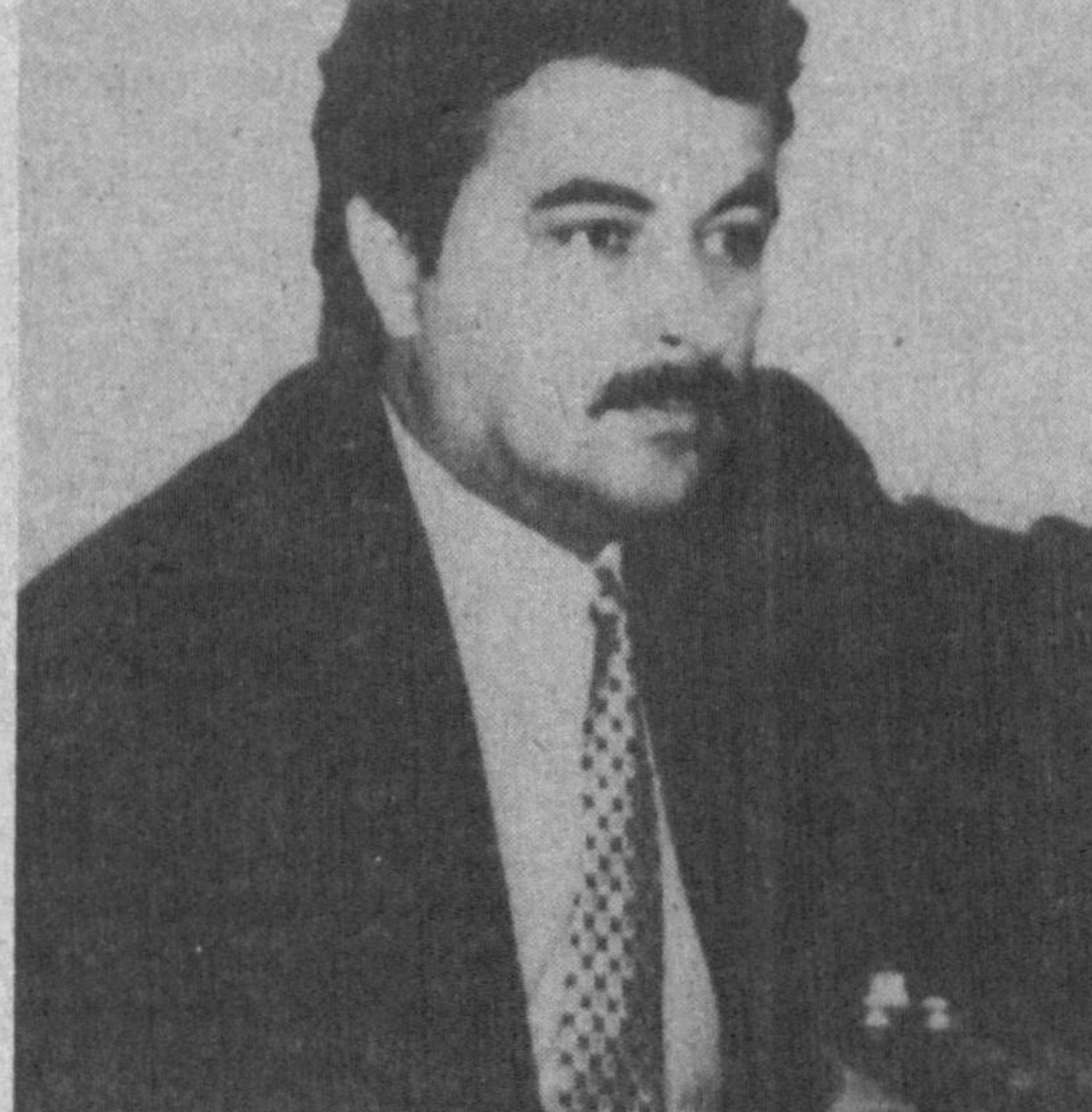
артист Э. Шейник) образларини яратган актёрларнинг ёши нисбатан улуглиги сезилиб қолган. Шунингдек, Эгей образини олиб ташлашни асарнинг тўлақонли ечимига таъсир кўрсатган...

тёрлар уз ижролари билан асарнинг таъсири ечимига катта ҳисса қўшганлар. Назаримизда, Эврипиднинг фожияси аслига қараганда, Эгей образи турлоқ гавдаланган бўларди.

«НИЯТИМ — МУХЛИСЛАР КЎНГЛИНИ ШОД ЭТИШ»

Бугун кўшиқ бўстонида сара гуллар ниҳоятда кўп. Лекин улардан ҳар бирининг ўзига хос завоқи ва таровати бор.

— Анваржон, назаримда, 1998 йил сезининг ижодингизда ўзига хос из қолдирди. — Турги айтасиз. Менинг биринчи албому — янги кўшиқларим гулдастасини халқимизга тақдим этишим, уларнинг хондонига кўшиқларим орқали кириб боришим мен учун катта воқеа.

ЮРАГИ САНЪАТ ДЕБ УРАДИ

Мухаммаджон Отажонов асли санъаткорлар сулоласидан. Ҳозир у Ўзбекистон радиосининг музокила эшиткириш бўлими мухаррири. Шу соҳада иш бошлаганига ҳам 26 йил бўлди.

Хунардан чнар

Миллий меросимизни библи ва қадрлар, аъёнларни тиклаш ва ривожлантириш, фуқароларда миллий онг уйғониб, миллий гуруҳ, ватанпарварлик туғуларни қўчайиб бораётгани, умуман, санъат, жумладан, таъсирли ва амалий безак санъатларнинг ривожига ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда.

НАВРЎЗ КЎРГАЗМАЛАРИ

Миллий меросимизни библи ва қадрлар, аъёнларни тиклаш ва ривожлантириш, фуқароларда миллий онг уйғониб, миллий гуруҳ, ватанпарварлик туғуларни қўчайиб бораётгани, умуман, санъат, жумладан, таъсирли ва амалий безак санъатларнинг ривожига ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда.

БЕОЗОР ВА БЕТАШВИШ ДУНЁ

Болалиқнинг беташиши дунёсини бугун ажайибу гаройиб мулфилларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Зеро, техника ҳар қанча тараққий этиб, тақомиллашмасин...

бек мультпликациясининг ўзига хос жиддий ютуқлари тухталиш лозим. Айниқса, 70-йиллар охири, 80-йиллар бошида мультфильмларимиз катта шухратга эришди.

Мулоқот

— Маълумки, яхши сценарий бўлсагина кўнглидагидек филм дунёга келиши ҳақида ўйлаш мумкин. Бу борада сизларда қийинчиликлар сезилмаётими?

— Бугунги ўзбек мультпликацияси олдида турган долзарб муаммолардан бири ўзбек мультсценарийчиларининг йўқлигидир.

— 1986 йили биринчи ўзбек мультфильми яратилган. Режиссёр Дамир Салимов ва Юрий Сергеев ҳамкорлигида суратга олинди.

— 1986 йили биринчи ўзбек мультфильми яратилган. Режиссёр Дамир Салимов ва Юрий Сергеев ҳамкорлигида суратга олинди.

— Қўпроқ миллийликка интилиш, ҳар бир асарнинг халққа ақинлигини таъминлаш ҳамон асосий вазирамиз бўлиб келмоқда.

— Миллий қадрлар — миллий адабиётнинг, санъатнинг ҳужуми билангина мустақил бўлиши мумкин. Бизга қўпроқ расмоллик қийин.

— Қани энди Ўзбекистон Баддий академиясининг ёки «Ўзбекистон» қошидаги кино учун олий маълумотли, миллий қадрлар тайёрловчи алоҳида олийгоҳ ташкил этилса...

— Ҳозир Алишер Навоий асарларига қўл урди. Оғир бўлса ҳам бу масъулиятни зимманга олдиқ. Асарни тўғри аниқлаш, шеърларни тўғри талқин этишда бизга олимга Сўма Ганиева яқиндан ёрдам бермоқда.

— Қадрлар масаласи сизларда қандай ҳал қилинган? — Миллий қадрлар — миллий адабиётнинг, санъатнинг ҳужуми билангина мустақил бўлиши мумкин. Бизга қўпроқ расмоллик қийин.

ASSALOM, NAVRՔZ! Advertisement for the Navruz festival featuring images of traditional dishes and decorative items.

Наврўзинг муборак, дилбар Ватаним!

Наврўз ажаб байрам, ажаб мавсум-да! Одамларнинг тилаклари оидин-оидин булади, худди оламни чулғатган яшил ойдлик каби... Бир қариндошимиз бўлгучи эди. Ўн йилдан зиёроқ вақтдан буён тирноқча зор эди. Фарвандсиз одам секин-аста тўкилиб боравераркан, айниқса, эр киши. Ёши юзга қоралаб қолган энамиз ҳар сафар ўша қариндошимизни эслаганида кўзига ёш оларди. Бир сафар Наврўз маҳали бир неча чурвақалар энамизга пиелада сумалак олиб кирдик. Қампир пиелани қўлига олиб, аввал сумалакка обдон тикилди ва «Бисмилло» дея тилак қилди:

— Шу кунингга етказганимга шукур, парвардигор. Илоҳи, юртимизни тинч, дастурхонимизни тухин қилгин. Болаларимиз уз панохингда асра. Ҳалимжонимга (ҳалиги қариндошимиз) фарзанд ато этгин, Оллоҳим! — деди-ю сумалакдан бир илим еди.

Бу гаплар эсимдан чиқиб кетганди, лекин кейин ёдимга тушди. Ҳалимжон келаси йил Наврўзгача ўғил қурди, аммо энамизга уни қуриш насиб этмади. Мен ушанда ҳали бола бўлганлигим учунми, бу воқеани тўла англаб етмагандим. Йиллар ўтиши билан улгайдим ва Наврўзда сумалак еяётиб қилинган тилакнинг хосиятли бўлишини тушуниб етдим.

Баҳор келиши билан қишлоқ одамлари гимирлаб қолишди. Биров ариқ тозалаган, бошқаси ер чопган ва ҳоказо. Айниқса, тол кесилининг узгача фазйи, гашти бўлади. Дадам раҳматли тол кесганида, биз ҳам ўша толнинг тагида уралашиб қолардик. Шундай пайтлари, дадам тол кесиб эмас, бизга галиравериб чарчарди, чамаси. Чунки тол босиб қолмасин, дея бизни тинмай ҳайдаб турарди-да... Ва ниҳоят чарчарди шекилли, толдан тушиб офтобшувоққа утирарди. Биз эса у кишини ураб олардик. Бир пас у ёқ-бу ёқдан гапирган буларди-да, ёнидан ўткир пичоғини чиқариб, бизга чархпалак ясашга тушиб кетарди. Бизларга эса айнан ана шу керак эди, яъни дадамнинг биз болалар учун вақт сарфлаётгани хуш ёқарди. Қолаверса, жажжи чархпалак ясаш жараёни жуда ёқимли бўлади. Дадам сира эринмасди, ҳар бир нарсани жуда ҳафсалга билан ясарди. Чархпалак тайёр бўлгач, уни ҳовлимизга сув кирадиган қувурнинг остига урнатиб берарди. Биз қийқиришиб, уни томоша қилардик. Дадам эса яна ўз ишига киришарди.

Болалигимиздаги Наврўзлар ана шундай кириб келарди. Толпоқ ҳақида ёзмаган шоир бўлмаганида, дадам ҳам қандай тайёрланишини ҳамма ҳам билармайдими. Дадам тол кесганида маҳалламизнинг қизчалари толпоқ учун тол шохларининг учидида гуллаган майин новдаларини теришарди-да,

Наби ЖАЛОЛИДДИН УМРИМДА БҮЙЛАРИ БОР

опамга олиб киришарди. Опам толпоқ қилишга жуда устайди, эринмасдан қизчаларга ҳам ургатарди. Сарик гулли тол новдаларини бошидан то учигача тиши билан эзиб, пустини танидан ажратиб осон қилиб олади. Кейин панжалари билан сидириб, пустини ажратарди. Қарбосизки, тиллодек товланган толпоқ турибди-да. Толпоқдан Наврўзнинг ҳиди келарди. Эҳтимол, қизчалар Наврўзни ҳис қилиш ва унга туйиш учун ҳам толпоқ қилишармиди?!

Қишлоғимизнинг сумалак пишириш (Наврўзи-да) маросими мактабда, қолғуси идораси ҳовлисида ёхуд бирор каттароқ хонадонда бўлиб ўтарди. Катта дошқозонга мослаб ёрқоч қовларди. Юзи офтобдек нури кампиршолар, аёллар қизлар қозон атрофидан ҳол олишарди, сумалакни тинимсиз қовлаб туриш керак-да. Ёш болалар тинимсиз у ёқ-бу ёқга югуришарди, шовқинлари осмонга урларди. Усмирлар ва балогат ёшига етган ёш-яланг лопта, қулоқўзма, эшак минди ва бошқа шунга ўхшаш уйиларни уйнашарди. Кунлиги муҳаббат ин қурган йил-гит-қизлар эса хилватларни қидиришарди. Қиз яқин дугонаси билан илоҳи борича йигитининг назаридо бўлишга, мабодо йигитнинг ҳабли бироз чалгиса, битта зардали ҳаракат билан «эсини қиритиб» қўйишга уринади. Ошиқ йигитлар ҳам магнитофонни вангиллатиб, севиғ ҳақидаги қўшиқни қўйишволиб, ёрларга маънос-маънос тикилишарди. Айниқса, бу байрамларнинг оқдомуларий фазйли бўларди. Ававалига битта-иккита хинд фильми намойиш этилар ва ошиқ-маъшуқлар энтика-энтика кўзларида ёш билан томоша қилишарди. Кинодан кейин эса роқс рақс тушиларди. Севишганлар одатда ўзини тушишмасди, уйинчиларни ҳам эмас, аввалдан бир-бирларини томоша қилишарди.

Ана шунанга, бизларнинг хатто севгимиздан ҳам Наврўзнинг ҳиди келарди. Наврўз, аникроғи, сумалак мавсумида ёмғир кўп ёғади. Ёмғир эса ризқ-руз демалди. Биласизки, ёмғир ёғавтганда қўлинган ҳар қандай доя, тилак ёки қарғиш асигага етиб борармиш. Демак, ёмғирда хосият кўп... Мен ёмғирда ялангбош санқишни (ха-ха, кезишни, дайдишни; ёки юршни эмас, санқишни) яхши қўраман. Ҳаёли каби чўзилган ёмғир савашлари остида санқийверсанг ва санқийверсанг. Вужудингда гуллар очилаётгандек туюлганми?!

Ушал ёмғирларда ҳам Наврўзнинг бўйлари бор. Мен Наврўз арафасида уйланганман. Ушанда Наврўзга, динимизга ва уйимдан миллий қадриятларимизга ҳужум бошланган йиллар эди. Тўғининг эртасига туманининг бир неча «активист»лари киришиб, никоҳ ўқитилди-йўқми, нечта кўрпа ёки қўйлак қилинди, дея сурштирув ўтказишганди. Ушанда менга жуда алам қилганда — расмийчилик, ҳақорат шунчалик бўладими ахир! Бу кун эса Ватанимиз мустақил ва озод. У кунларни ширин орақиқш ва алам билан эслашимиз. Ширинлиги учун бизнинг виллимиз эди, аламли томони эса — ёш туриб гуруримизнинг топталгани эди.

Рост гап — ушал орақиқшу аламлардан ҳам Наврўзнинг ҳиди келарди.

Уйимизда қари ўрик бор. Онам раҳматлини қурган ёлғизгина дарахт. Мен уни жуда-жуда яхши қўраман. У эса ҳар йили эзининг гуллари билан мени сийлайди. Унинг пушти гуллари ҳар баҳор менга бир неча шеърлар ҳада этади. Соғинида йўрилган шеърлар. Ушал пушти гулларда, ушал соғинч инган шеърларимда Наврўзнинг ранглари, Наврўзнинг бўйлари бор!

Ҳис қила олдингизми, Наврўз менинг умримга шу қадар сингиб кетган.

Ҳа, энамнинг тилакларидан, дадамнинг ясаган чархпалаги ва опам қилган толпоқлардан, сумалакдан, севгимдан, ёшлимдан, ёмғирлардан, ўрик гулидан, шеърларимдан Наврўзнинг ҳиди келарди.

Менинг умримда Наврўзнинг бўйлари бор!.. Эҳтимол умуман ўзбегимдан, ўзбекистондан Наврўзнинг ҳиди келар.

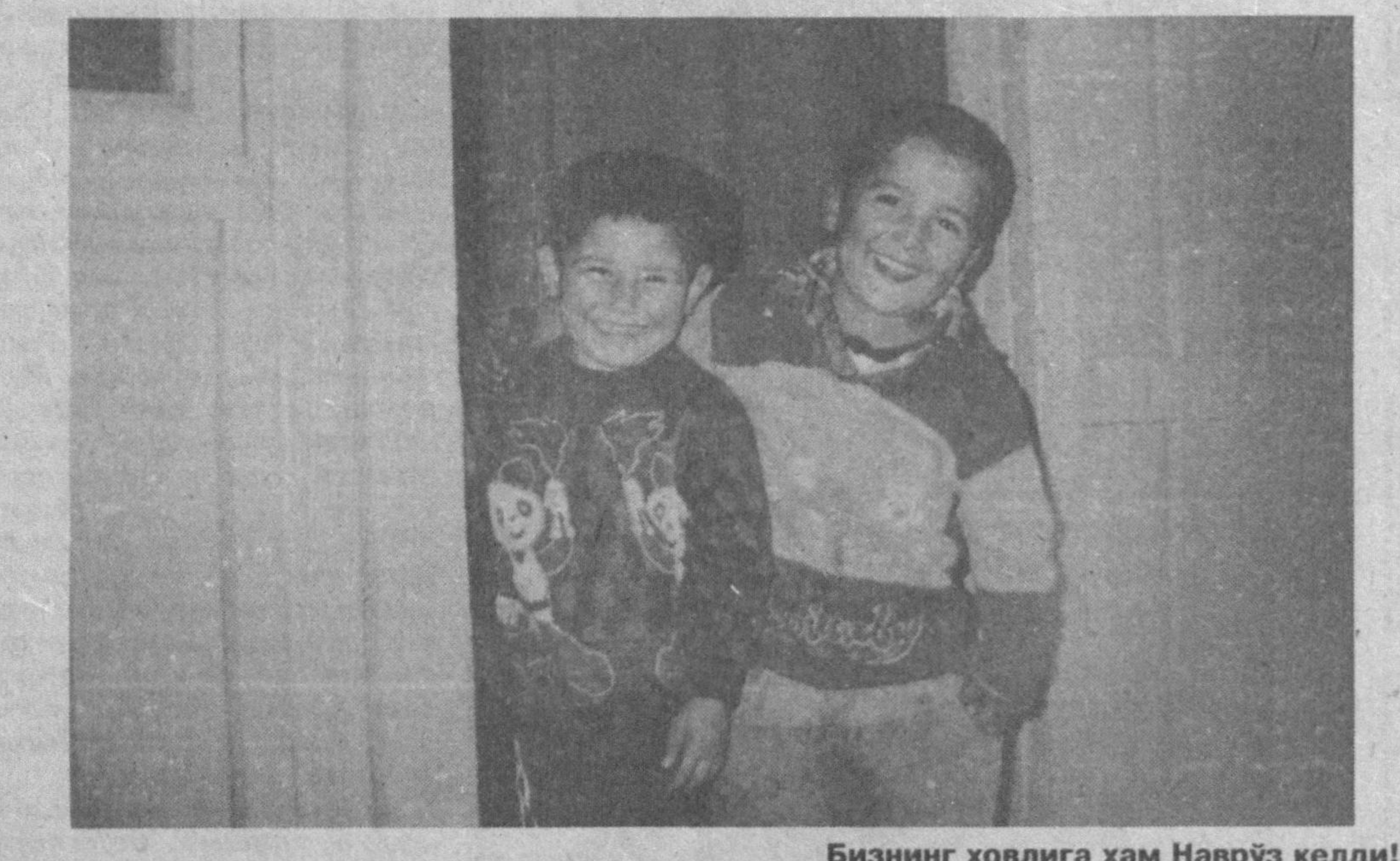
Гулгун экан куйлагинг,
Гулдай нозик биллагинг.
Наврўз келди, гул келди
Айтгин, бўлса тилагинг.

Қалдирғоч қайиб учар,
Қанотин ёйиб учар,
Наврўзда қозон тўлса,
Элимизни бахт қучар.

Зардолзор боққа кирсам
Кизгалдоқлар очилибди,
Боққа кирган қиз-жувонлар
Наврўз гулдек сочилибди.

Наврўзигул ранго-ранг,
Рангин баҳоримга салом,
Унг қўзининг гавҳари —
Гули баҳоримга салом.

Гул Наврўзнинг чегагида

Бизнинг ҳовлига ҳам Наврўз келди!

Анвар ТОҒАЕВ

Морлоқ

Тагин ашил тусга кирди бу очун,
Тагин шўх куйларин чалмоқда ҳаёт.
Табиат бир ҳикмат айтмоқда беун,
Қушиқлар ҳар томон қоқмоқда қанот.
Атрофга боқаман завқ, виқор билан,
Сезиб моомофтоб саховатини.
Залворли тоғларни ёйиб қор билан
Қиш ҳам хуб таратди тароватини.
Хайр, оқ чаманим, биллур қиш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли!

Ун саккиз ёшли қиз сочларин тараб,
Ойнага боқади қалбда орзулар...

Ларзага келади бирдан бу олам,
Қалдироқ ваҳима солар гулдираб.
Тоғларнинг бағридан оққан бўлоқ ҳам
Ненидир қўйлайди тинмай чулдираб.
Булбуллар сайрасин, бу — хониш
фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли!

Олисдан турналар келдилар учиб,
Мовий кенгликларга солиб аргимчоқ.
Мен эса ҳар битта гийҳи қучиб,
Дедим: мунча жонбахш, нашъали бу чоқ,
Кел, куйчим, кутариб келгин созингини,
Сайлга интизор биродарим, кел.
Ҳаёт, айта қолгин сен ҳам розингини,
Ҳар ишга шай турар гурқираган эл.
Бу фахр гузаллик, ишқ ва иш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли.

Самоларда балққан қуёшга қараб,
Овлоқларда яйраб мунис оҳулар.

Мухаббат ЙҮЛДОШЕВА

Бинафша

Феврал ойи, айни қирчил-лама қиш палласи бўлишга қарамай, кун иссиқ. Қуёш чарқаб, одамлар худди баҳордагидай ёнгили кийинишиб олшган. Кўктам нафаси уфуриб турган шундай ашўйиб кунда ишим юришмай тўқилликка тушган, тунд бир қиёфада хиёбондан утиб кетаётгандим.

— Ойижон, қаранг, манави нима? — жарангилан овоз ҳаёлимни бўлди.

Бехиштир овоз келган томонга қарардим. Мендан икки қадам нарида, тарақайлаб кетган асрий чинорнинг тагида беш ёшлар чамасидаги қизча турар, кўзларини катта-катта очганча нимагадир тикиларди. Йул четидида уримдиқ-да ёшига аёл журнал ўқиб утирарди. У қизнинг овозини эшитиб, қизини журналдан узмади ҳам, фақат эринибгина:

— Қани олиб кел-чи, нима экан у? — деб қўя қолди.

Шу пайт қизикшим устун келди, қизча томон қадам босди. Қизча энгашиб, ям-яшил майшалар орасидаги... бинафшани узишга чоғланган эди. Чинор тагида очилган бинафшалар нозиккина новдасидан тибди.

Ҳоёт ва ойиси томон чопқиллаб кетди. — Ойижон, қаранг, чинорнинг тагида чиройли гуллар очилибди. Анави холам уларни бинафша, даятдилар.

Аёл индамай уримдан турди, журнали сумкачасига тикди-ю, қизининг қўлидан тортиқилганча метро томон кетди. Бинафшалар томон қиё боқмади ҳам. Қизча эса пилдираб кетаркан, бир неча марта орқасига ўгирилиб қаради. Унинг қора кўзларида ёш жалқалашиб турарди.

Баҳор малағига энгашдим. Бинафшанинг нафис ифори димоғимга урилди. Унинг соддагина гулбарглари қўзимга дунёдаги энг чиройли ҳилқат бўлиб қуринди. Эрта бир кун февралнинг аёзю қорбуронларида қўлишдан қўчимай, бошчасини аёл тугачна қўзни жузатиб турган жасур гулни худаям яхши қўриб кетдим. Бармоқларим билан гулбарглари аста силардим.

Тусатдан боғи тушқунлик қайфиятм бутунлай йўқолгани сездим. Қалбимга илқ бир ёрғулик қўйилди, ишим юришмаганим ҳам паққос унутдим. Мен шу дақиқада узим худаям соғинган баҳор нафасини туйгандим.

Ундирдим бугдой.
Оллоҳга минг шуқрим,
Етдик Наврўзга,
Майса усибди дуркун,
Сурай мен кузга.

«БАҲОРНИНГ
БИР
КҲНИ...»
Халқ ҳикматлари

Азиз момо! олти кун,
Қаҳри келса қаттиқ кун.

Азиз момо олти кун,
Қалтираса қаттиқ кун,
Сақранса, саккиз кун,
Тўқранса, тўққиз кун,
Ўқранса ўн кун.

Азиз оқчасиз кетмас,
Кизлар — бугчасиз.

Баҳорги ҳаракат — кузги баракат.

Баҳорнинг бир кунини йилга татир.

Кун гамини саҳар е,
Йил гамини баҳор е.

Наврўздан сунг қиш келмас,
Меъзондан сунг ёз келмас.

1. Халқда 13-19 март кунларига тўғри келадиган муҳлатга Азиз момо дейилади.

КҲИЛАКЛАРИ — Инобат НОРМУРОВОВА

Кизлар кокилининг зар пўпагидан
Кеча қариб қолган манзил увишди.
Яшил нигоҳларинг, дилбар чоғларинг
Ҳали тонг отмаган йўлларга тушди.

ЛОЛАЗОР

Тагин кўнгилларда исинди кўктам,
Қишдан чиққан чарос кўзлари билан.
Тагин йўлларингда дуч келар ўлкам,
Намозшом атласли кизлари билан.

Энди тизанга ол ташна дёброни,
Арачки кунларни, кечаларни буз.
Ташна дудокларга лабларингни қўй,
Кийган куйлақлари—лолазор, Наврўз!

Фарида АФРҮЗ

**Баҳор
маъзумаси**

Менинг ҳолим балки сенга ёлғондир,
аммо ўзига чин. Келдингми,
ниҳоят келдингми, жонларвар баҳорим!
Сени жуда соғиндим.
Шундай соғиндимки, ҳолим қолмади...

Мени сархуш қўрсангиз ҳайрон бўлманг.
Чатнаган товонимда хинолар унса,
эғасиз қабрлар узра ёронгилдек ёрилсам,
кўнглингизда гулхайридек қатлансам ажабланманг.
Юлдузларни тишларингда тишлаб ойна лабларим-ла иситсам,
сочларим райхон экса, этакларим ялғиз терса ҳайратланманг.
Ҳа, энди мени уч ой бўлганим шудир!

Энди менга ишонманг асло,
Саодатлар эшиғи очик.
Уни сиздан ортиқ қўраман,
Ортиқ севиб, ортиқ суйман,
Кутаман, кутаман, йилгаб кутаман,
Энди менга ишонманг асло.

Ва биларман у келар албат,
Сиздан ортиқ вафолар қилар,
Сиздан қайноқ кучоқлар очиб
Вафосига вафолар тилар,
Хўқабоздек алдамас мени,
Сиздан ортиқ вафолар қилар.

Бир ёрғулик — КҲКЛАМ либосидаги бир нур ўзига ром этиб оғушига чорлай бошлайди. Мудроқ ҳисларинг узра умид чечакларини сочади. Рўҳинг шабнамларга чайилиб, муаттар тонглариинг отади. Ёдингга, кўнглингга, вужудингга тўрғайлар кўшигини солади...

Ҳаёлар... О, яхшики сен борсан, менинг беминнат маконим, дарддошим, жаннатим, суйи кавсарим, беадад имконим...

Яхшики, хаёллар тизгинда эмас,
Яхшики, озоддир, хурдир фаввора.
Яхшики, тушлар ҳам сеники эмас
Ҳар кеча ўзинг-ла ўзинг овора.

Яхшики, хаёл бор охирига нажот,
Капалакдай учиб пилла уйингдан,
Баҳорий хисларга айларсан имдод,
Дунё ҳам сел бўлғай соҳир куйингдан.

Эй, АЗИЗЛАР! Энди мен тутқун эмасман, овоз рўҳман, ҳеч нарса тутиб қололмайди, мени энди, на зеби-зийнат, на молу матоҳ. Менинг бу дунёдаги дунём — кўктам. Йўқ, барибир кетаман. Майсаларнинг шивирини эшитяпсизми? Қаранг, юлдузларнинг сирли имосини, гуллаш базми, яралиш назминини. Фалак сарбозларининг голиб қаҳ-қаҳларини тинглайсизми?

Танграм, дийдорингга мени қалдирғоч қил!

Кетаман, мени зор кутганлар томон,
Гулбаргин тўшаган ўрикзорларга.
Топширдим, ўрнимга йилгасин осмон,
Тишимнинг оқиға интизорларга кетаман...

Терақлинг учидо варрақдай кўнгли,
Йилқизлар жони-ла жонларим туташ.
Ҳей, умрим, сен энди бугдойдай унгил,
Қонга уриб кетди баҳорий оташ.

Мана, товонимда қиқирлар бўлоқ,
Эшигим тагида девона анҳор.
Ҳаёллар капалак — қанотлари оқ.
Янгидан тугилар қадимий баҳор.

Кетаман, жонимни дуррамга тугиб,
Ташлаб пўстлогимни такабурларга.
Мол-дунём, хуснимнинг ишқибозимас,
Борим ҳам, йўғим ҳам бариб ирларакетаман...

Ана қояларда сармаст калхатлар,
Тўрғайлар қонидан ичар мусаллас.
Жонга тегиб кетди бебурд қарахтлар,
Тириклик, ҳар кунинг нэмаат, муқаддас.

Нима қилса қилар мени худойим,
Гулли севган агар гуноҳкор бўлса.
Бу чаман юракни мен ҳам не қилар,
Етмиш томиримда чечаклар кулса.

Қара, энтикади абри найсонлар,
Найлар чалиб дилхун чорламоқдадир.
Оҳ ўрсам ойнинг-да ранглари ўчар,
Кўксимдан булутлар ўрламоқдадир.

Тўхта, менсиз кўктам, Наврўз ўлолмас,
Давралар танида музлар музлайди.
Ғижжак қилган билан юрак бўзлалмас,
Сочларим торида қўшиқ гуллайди.

Кетаман, мени зор кутганлар томон,
Гулбаргин тўшаган ўрикзорларга.
Топширдим, ўрнимга йилгасин осмон,
Тишимнинг оқиға интизорларга кетаман...

Сени билмадим, мен бошқа чи-долмайман. Соғинч, ҳижрон одамни ўлдирди десалар, сен ҳам ишон, агар тирикликка ишонсанг, ишон!

Рўх шамоли танни қақшатди,
Чакмоқ вужуд олов сачратди.
Кеча ёққан ёмғир чарчатди,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

Азал жонга завол андиша,
Нечун ўчмас нафсага ҳамеша,
Бу дунёда ёлғиз ишқ пеша,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

Ахир сени қўрганам тушмас,
Ҳаёлингиз хушларим хушмас,
Осмон синиб заминга тушмас,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

Упиб турса сочларингни нур,
Бахт челигин капалакдан сўр,
Не бўлса ҳам тур, ўрингдан тур,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

Бир хўрсинсам қайтиб келар сой,
Айт, тилагинг айт, деб келар сой,
Қайтиб жонни қаердан олай,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

Тонгим балки армонларга соз,
Ишқ қисмати иккимизга рост,
Мен энтикиб қорладим холос,
Кел, бугунни байрам қилайлик.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ

НОШИР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

Ўзбекистон АДАБИЁТИ ва САНЪАТИ

Манъилимиз: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 133-52-91

Таъқид ва адабиётшунослик, Назм-наер бўлими: 136-56-50
Сават бўлими: 136-56-48 Ижтимоий бўлими: 136-55-78

Бош муҳаррир Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ

Редакцияга келган қўлаёмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Набатчи муҳаррир — Мукаррама МУРОДОВА

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмаховаси.
Манъили: Тошкент шаҳри, «Буёқ Турон» кўчаси, 41-уй

Босишга топшириш вақти—21.00. Босишга топширилди 20.30.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 24. Буюртма Г. — 010. Ҳажми — 3 босма табоқ. Газета ИВМ компютерда терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи — 222. Типошлотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ СОТУВДА НАРХИ ЭРКИН

Тиражи—8840.